

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

« » О. Б. Жильцов
2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ
ОП.02 Практика

для студентів
спеціальності 013 «Початкова освіта»
освітнього рівня перший (бакалаврський)
освітньої програми підготовки бакалаврів
спеціалізації «Дошкільна освіта»

Київ – 2018

Навчальна (пропедевтична) практика: робоча програма [для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта», I-й освітній рівень (бакалаврський)] / О.А. Венгловська, В.І. Дем'яненко, Н.С. Кипиченко, О.О. Музика, І.М. Новик, А.Д. Січкарь, Н.В. Шкарбан – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018.

Укладачами є викладачі кафедри педагогіки та психології і кафедри початкової освіти:

Венгловська Олена Анатоліївна, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Кипиченко Наталія Сергіївна, канд. пед. наук, ст. викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Музика Олена Оксентіївна, канд. псих. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Нечипоренко Катерина Петрівна, канд. пед. наук, ст. викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Новик Ірина Михайлівна, канд. пед. наук, ст. викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Січкарь Алла Дмитрівна, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Шкарбан Людмила В'ячеславівна, викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на спільному засіданні кафедр педагогіки та психології, початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від 30 серпня 2018 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Г.І. Іванюк

Завідувач кафедри початкової освіти

 Г.Л. Бондаренко

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Структура програми навчальної (пропедевтичної) практики.....	6
II. Зміст і завдання навчальної (пропедевтичної) практики.....	7
III. Етапи виконання завдань.....	8
IV. Контроль і оцінювання практичних умінь і навичок студентів.....	10
V. Перелік звітної документації.....	12
VI. Рекомендована література.....	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтегровану робочу навчальну програму укладено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014), Державного стандарту початкової освіти (2018), Професійного стандарту на професію «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти» (2018), Концепції «Нова українська школа» (2016), Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка (2017).

Навчальна (пропедевтична) практика студентів спеціальності «Початкова освіта» є невід'ємною складовою підготовки фахівців і спрямована на закріплення та застосування теоретичних знань, отриманих під час вивчення навчальних дисциплін «Педагогіка», «Психологія», фахових методик, а також набуття й удосконалення практичних умінь, навичок та способів діяльності в освітньому процесі початкової школи, відповідно до вимог Нової української школи.

Мета практики: закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення педагогічних й психологічних дисциплін та фахових методик; оволодіння сучасними технологіями та способами їх реалізації в умовах педагогічної практики; формування загальних і професійних компетентностей майбутніх учителів початкових класів.

Завдання практики:

- спостереження за адаптаційним періодом учнів першого класу у Новій українській школі;
- формування діагностичних умінь і навичок щодо вивчення особливостей індивідуальних можливостей, стану здоров'я першокласників та узагальнення результатів;
- формування дослідницької компетентності: вивчення пізнавальної сфери і спрямованості інтересів першокласників;
- ознайомлення студентів-практикантів з особливостями організації освітнього процесу в першому класі Нової української школи;
- спостереження студентами-практикантами за здійсненням вчителем

першого класу особистісно орієнтованого навчання та виховання;

- удосконалення вмінь і навичок проведення психолого-педагогічного спостереження та аналізу тематичних інтегрованих занять;

- застосування знань із педагогіки, психології та фахових методик («Я досліджую світ», «Навчання грамоти» «Математика») у процесі педагогічної практики;

- засвоєння знань про тематичне інтегроване навчання;

- вдосконалення організаційних умінь і способів діяльності вчителя початкових класів;

- формування професійної компетентності вчителя початкових класів, виховання стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті.

Зміст програми практики спрямований на формування у майбутніх вчителів початкової школи **загальної компетентності** складниками якої є: *соціальна* (здатність та готовність до освітньої діяльності, наповненої особистісними сенсами щодо освітнього продукту, до усвідомлення власної освітньої траєкторії та вміння її проектувати), *інформаційна* (здатність і готовність до здобування інформації з різних джерел із проблем педагогіки та психології, інтерпретації, систематизації, аналізу), *комунікативна* (здатність і готовність до навчальної взаємодії в парі, групі, проектування особистої моделі комунікації в групі (спільноті)), *самоосвітня* (здатність і готовність до усвідомленого відбору інформації (з різних джерел) та застосовування її у професійній діяльності, аналізу, критичного осмислення, виокремлювати, узагальнювати, характеризувати передумови, чинники, суперечності розвитку педагогічної практики) та **професійної компетентності**, а саме: *освітньої* (здатність і готовність до: організації навчального процесу з учнями 1 класу дітей шестирічного віку в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів, відповідно до положень Концепції нової української школи), *психологічної* (здатність і готовність до врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей шестирічного віку у процесі організації педагогічної взаємодії; вивчення пізнавальної сфери і спрямованості інтересів учнів першого класу),

дидактичної (здатність та готовність аналізу педагогічних явищ та процесів, пояснення їх сутності, аргументуючи власну точку зору з позиції науки, аналізу педагогічних ситуацій з погляду гуманістичної педагогіки, наукових підходів щодо вивчення розвитку особистості та особливостей становлення і розвитку системи освіти в Україні, моделювання навчального процесу, використання сучасних освітніх технологій, добору змісту, форм, методів, засобів навчання у їх взаємозв'язку, взаємозалежності), *рефлексивної* (здатність і готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду).

I. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика педагогічної практики
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90 год.	Галузь знань <i>01 Освіта</i> спеціальність 013 <i>Початкова освіта</i> Професійна кваліфікація Бакалавр з початкової освіти, вчитель початкової школи I-й освітній рівень: <i>бакалаврський</i>	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й
		Навчальна (пропедевтична) практика
		90 год.
		ПМК
		залік

II. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Змістовий модуль I

Організаційна діяльність студентів

Завдання практики:

- ознайомлення із завданнями та програмою навчальної (пропедевтичної) практики;
- ознайомлення з правами та обов'язками студентів-практикантів;
- ознайомлення з базою проходження практики;
- співбесіди з директором, заступниками директора, вчителями та практичним психологом з метою ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу в перших класах Нової української школи;
- складання індивідуального плану роботи під час практики.
- підготовка презентації за результатами навчальної (пропедевтичної) практики до звітної конференції.

Змістовий модуль II

Психолого-діагностична діяльність студентів

Завдання практики:

- спостереження за адаптаційним періодом учнів першого класу в Новій українській школі;
- проведення психодіагностичного вивчення пізнавальної сфери (пам'яті, мислення, уяви, уваги) та спрямованості інтересів учнів 1 класу;
- вивчення фізичного розвитку учня першого класу (загальний фізичний розвиток, стан здоров'я);
- вивчення індивідуальних особливостей розвитку учня першого класу.

Змістовий модуль III

Освітня діяльність студентів

Завдання практики:

- вивчення та аналіз освітнього простору в першому класі Нової української школи;
- ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу за

тематичним інтегрованим навчанням відповідно до положень Концепції нової української школи;

- спостереження за особливостями проведення тематичного інтегрованого навчання у першому класі;

- спостереження та аналіз роботи вчителя першого класу під час занять (інтеграція змісту, формування компетентностей молодшого школяра, діяльнісний підхід до навчання, застосування інтерактивних методів навчання);

- ознайомлення з інноваційними технологіями, які застосовують у першому класі;

- допомога вчителям щодо забезпечення сприятливих психолого-педагогічних умов під час організації освітнього процесу в першому класі;

- ознайомлення з оцінюванням вчителями навчальних досягнень учнів та оформленням сторінок класного журналу;

- організація і проведення дозвілля з дітьми на перервах тощо.

ІІІ. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Перший тиждень

Ознайомлення з програмою та методичними рекомендаціями навчальної (пропедевтичної) практики. Консультування щодо продовження наповнення портфоліо «Особистісно-професійного зростання студента» (психолого-педагогічна та фахова компоненти). Складання індивідуального плану студента-практиканта на період навчальної (пропедевтичної) практики. Ознайомлення з правами та обов'язками студентів-практикантів. Участь у співбесіді з директором, заступником директора з навчально-виховної діяльності, вчителями перших класів з метою ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу в ЗЗСО. Ознайомлення з особливостями оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу та оформленням сторінок класного журналу.

Спостереження за адаптацією учнів першого класу в Новій українській школі. Вивчення фізичного розвитку учня першого класу (загальний фізичний

розвиток, стан здоров'я); вивчення індивідуальних особливостей розвитку учня першого класу.

Ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу в перші дні навчання учнів першого класу. Спостереження за проведенням першого тижня тематичного інтегрованого навчання.

Вивчення та аналіз освітнього простору в першому класі Нової української школи.

Другий тиждень

Спостереження за проведенням другого тижня тематичного інтегрованого навчання. Дослідження суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя і учнів у освітньому процесі початкової школи. Допомога вчителю у виготовленні наочного матеріалу. Ознайомлення з особливостями роботи з батьками учнів першого класу. Підготовка і проведення дозвілля з дітьми на перервах тощо. Вивчення пізнавальної сфери (діагностика пам'яті, мислення, уяви, уваги за методиками «10 слів» О.Р. Лурії, «Тест вербального мислення» І. Шванцара, «Коректурна проба») та спрямованості інтересів першокласників.

Узагальнення результатів досліджень, підготовка презентації та оформлення звітної документації. Наповнення портфоліо особистісно-професійного зростання.

IV. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Наповнення «Портфоліо особистісно-професійного зростання студента».

Психолого-педагогічна компонента

Рубрики:

- «Освітній простір Нової української школи»;
- «Пізнавальна спрямованість інтересів першокласників»;
- «Пізнавальна сфера першокласників»;
- «Рефлексія».

Фахова компонента

Рубрики:

- «Ранкова зустріч»;
- «Інтегровані тематичні завдання».

IV. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Контроль успішності студентів з врахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до навчального плану.

Для обліку і реєстрації показників успішності використовується рейтингова відомість успішності студентів. Кожне завдання включає бал оцінки поточної роботи студента на практиці. Рейтинговий бал за проведення досліджень встановлюється як середнє арифметичне з усіх позитивних і негативних оцінок, отриманих впродовж усієї практики.

Система рейтингових балів для різних завдань представлена в таблиці 1.

Підставою для оцінювання навчальної практики є виконання студентом завдань, визначених програмою практики, індивідуального плану та підготовка звітної документації.

Орієнтовна оцінка видів діяльності за рейтинговою системою Психолого-педагогічна компонента

Таблиця 1

№ п/п	Види діяльності	Оцінювальні бали
1.	Участь у роботі установчої конференції. Ознайомлення із завданнями навчальної (пропедевтичної) практики	1 бал
2.	Результати вивчення пізнавальної спрямованості інтересів першокласників (портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»)	10 балів
3.	Результати вивчення пізнавальної сфери першокласників (портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»)	15 балів
4.	Аналіз освітнього простору в першому класі Нової української школи (портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»)	15 балів
5.	Рефлексія (портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»), підготовка презентації за результатами навчальної (пропедевтичної) практики до звітної конференції	9 балів
Всього:		50 балів

Фахова компонента

Таблиця 2

№ п/п	Види діяльності	Оцінювальні бали
1.	Спостереження та аналіз відвіданих тематичних інтегрованих занять	20 бал
2.	Портфоліо особистісно-професійного зростання студента (ранкова зустріч, інтегровані завдання)	10 балів
3.	Організація та проведення дозвілля дітей на перервах	10 балів
4.	Звіт про проходження педагогічної практики	5 балів
5.	Щоденник	5 балів
Всього:		50 балів

Загальні критерії оцінювання за національною (4-бальною) та європейською (ECTS) подано у таблиці 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів	

V. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Психолого-педагогічна компонента (портфоліо):

1. Індивідуальний план роботи.
2. Результати вивчення пізнавальної спрямованості інтересів

V. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Психолого-педагогічна компонента (портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»):

1. Індивідуальний план роботи.
2. Результати вивчення пізнавальної спрямованості інтересів першокласників (один учень).
3. Узагальнені результати вивчення пізнавальної сфери першокласників (один учень).
4. Аналіз освітнього простору в першому класі Нової української школи.
5. Рефлексія.

Фахова компонента:

1. Індивідуальний план роботи.
2. Щоденник проходження педагогічної практики.
3. Добірка : «Ранкові зустрічі», «Тематичні інтегровані завдання» (портфоліо).
4. Звіт про проходження педагогічної практики.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Державний стандарт початкової освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/> – Назва з екрана.
2. Концепція нової української школи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/school/reform/54276/> – Назва з екрана.
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. Я. Савченко. – Київ : Грамота, 2013. – 504 с.
4. Професійний стандарт на професію «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти» (10.08.2018). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/files/News/20180815/20180815.pdf> – Назва з екрана.

Додаткова

1. Адаптація дитини до школи / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. – Київ : Мікрос-СВС, 2003. – 111 с.

2. Коробко С. Л. Робота психолога з молодшими школярами : Методичний посібник / С. Л. Коробко, О. І. Коробко. – Київ : Літера ЛТД, 2006. – 416 с.

3. Мартиненко С. М. Поради батькам щодо педагогічної адаптації першокласників / С. М. Мартиненко // Директор школи. – № 12. – 2012. – С. 12-16.

5. Методичні рекомендації щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу у Новій українській школі (20.08.2018). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua> – Назва з екрана.

6. Савченко О. Я. Діагностика і дидактичні умови формування у молодших школярів мотивації уміння вчитися / Олександра Яківна Савченко // Україн. пед. журн. – 2015. – № 1. – С. 85-98.

Додаткові ресурси

1. Методичний poradnik: організація та зміст освітньої діяльності у 2018/2019 навчальному році : інформаційно-методичний збірник / за заг. ред. Н. М. Бендерев, О. В. Матушевської. – Біла Церква : КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://base.kristti.com.ua/?page_id=5612 – Назва з екрана.

2. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2018/19 навчальному році / Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 03.07.2018 р. № 1/9-41 «Щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2018/2019 навчальному році». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/ – Назва з екрана.

3. Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи / Наказ МОН №283 від 23.03.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-prostir>

4. Нова школа: простір освітніх можливостей. – [Електронний ресурс]. –
2016. – Режим доступу:
<http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/17/mon.pdf>

5. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу / Додаток до наказу МОН України від 20.08.18 № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61761/ – Назва з екрана.